

HZ. MUHAMMED'İN HAYATINDAN ÖRNEK DAVRANIŞLAR

HZ. MUHAMMED(S.A.V) İNSANLARA DEĞER VERİRDİ.

- Hz. Muhammed(s.a.v) insanlara ırk, renk, cinsiyet, zenginlik ve makamlarına göre davranmazdı.
- İnsanların onurunu kıracak söz ve davranışları yasaklamıştır.
- Toplumdaki her gruptan insanla birebir ilgilenmiştir.
- Kimsesizlere, yetim ve öksüzlere, yaşlılara ve hastalara sahip çıkmıştır.
- Başka dinden olanlara da iyilikle muamelede bulunmuş, insanların iyiliği için Allah'a duada bulunmuştur.
- İnsanların onurunun korunmasını istemiştir.

Peygamberimiz Mescid-i Nebi'nin önünde otururken önünden bir cenaze geçer. Peygamberimiz cenaze geçerken ayağa kalkar. Yanındakiler "Ey Allah'ın Resülü! Geçen bir Yahudi cenazesiydi. Niçin ayağa kalktınız?" dediklerinde: "Yahudi de olsa o da bir insandır." Buyurdu.

- Hz. Peygamber insanlara içten davranırdı. Başkalarıyla konuşurken, konuşmasının bitmesini sonuna kadar dinler, eğer konuştuğu bir çocuk ise onun bulunduğu yere kadar eğilir, öyle dinlerdi.

"Sizin en hayırlınız insanlara en faydalı olanınızdır." (Hadis-i Şerif)

HZ. MUHAMMED(S.A.V), GÜVENİLİR BİR İNSANDI.

- Hz. Muhammed(s.a.v) güvenilir bir insan olduğundan gençlik yıllarında, daha Peygamberlik görevi verilmeden önce kendisine *Muhammedül Emin (Güvenilir Muhammed)* diye çağırırdı.
- Her zaman doğru sözlü olmuş, verdiği sözde durmuş ve emanetleri korumuştur.
- Gençlik yıllarında Kabe'nin onarılması esnasında Mekkeliler arasında çıkan anlaşmazlık, Peygamberimizin hakemliğiyle çözülmüştür. Bu olaya "Hz. Muhammed'in Kabe Hakemliği" denir.

Mekkeliler, Hz. Muhammed'e güvendikleri için kıymetli eşyalarını ona emanet ederlerdi. O, Mekke'den Medine'ye hicret edeceği gün, kendisine bırakılan emanetleri sahiplerine teslim etmek üzere Hz. Ali'yi görevlendirmiştir.

İnsan ilişkilerinde her zaman dürüst ve güvenilir olan Hz. Muhammed, inananların da güvenilir ve dürüst olmasını istemiştir. "Müslüman, elinden ve dilinden başkalarının güvende olduğu kimsedir." buyurarak dürüstlük ve güvenilirliğin önemine vurgu yapmıştır.

HZ. MUHAMMED(S.A.V) BİLGİYE ÖNEM VERİRDİ.

- Hz. Muhammed(s.av), çeşitli olaylarda gösterdiği tavırlarla bilgiye ne kadar önem verdiğini göstermiştir.
- Örneğin *Bedir Savaşında esir düşen müşrikleri, 10 Müslümana okuma yazma öğretmeleri karşılığında serbest bırakılacağını* söylemiştir.
- Medine'ye hicret ettiğinde bir mescid inşa ettirmiş, mescidin bir bölümünü ilim tahsili için ayırmıştır. Bu bölümde kimsesiz gençler ilim tahsil ederlerdi. Mescid-i Nebi'nin bu bölümünde ilim tahsil eden öğrencilere *Ashab-ı Suffa*, mescidin bu bölümüne de *Suffa* denirdi.

Bir gün Hz. Peygamber mescide girdiğinde iki grup görür. Bir kısmı namaz (nafile) kılmakla diğer bir kısmı da ilim öğrenmekle meşguldür. Onlar için şöyle der: "...Her iki grup da iyi şeylerle meşguldür; şu var ki bir şey talep ederek dua edenlere o şeyi verip vermemek Allah'a aittir. Hâlbuki diğer gruptakiler ilim elde ediyorlar ve böylece cehaleti savıp kovuyorlar. Bana gelince ben öğretmen olarak gönderildim." Sonra Hz. Muhammed, ilim öğrenenlerin arasına katılıp oturmuştur. O, bu tavrıyla bilgi öğrenmekle uğraşan kimselerin değerini yükseltmiş ve insanları ilme teşvik etmiştir.

- Peygamberimizin İlim ile ilgili Hadislerinden bir kaç şöyledir:
 - ❖ İlim tahsil etmek her Müslüman erkek ve kadına farzdır.
 - ❖ İlim mü'minin kayıp malıdır. Onu nerde bulursa alsın.

- ❖ *Ya öğreten, ya öğrenen, ya dinleyen, ya da bunları seven ol. Beşincisi olma helak olursun.*
- ❖ *Âlimler gökteki yıldızlar gibidir. Yıldızlar nasıl karanlıkta yol gösterirse âlimler de yeryüzünde rehberdirler.*
- ❖ *Kim ilim öğrenmek için (evinden) çıkarsa geri dönünceye kadar Allah yolundadır.*

Hız Muhammed(s.a.v) Danışarak İş Yaptı

Bir iş için tecrübeli insanlardan bilgi alma, yöntem sorma ve danışmaya **İstişare** denir.

- Hz. Muhammed(s.a.v.) istişareye, danışmaya önem vermiş, insanlara danışmadan iş yapmamıştır.
- Hz. Muhammed(s.a.v) en önemli işlerinde, savaş ve barış ortamlarında danışarak iş yapmış, böylece ashabına ve bizlere danışarak iş yapmanın önemini vurgulamıştır.
- Hz. Peygamber "Her şeyi ben bilirim anlayışıyla hareket etmemiş, "Danışan asla pişman olmaz.", "Bir millet, işlerini danışma ile yürüttüğü sürece sıkıntıya düşmez." Sözleriyle İslam'da danışmanın önemini ortaya koymuştur.

Peygamberimiz, Bedir Harbi'nde uygulanacak taktik hususunda arkadaşlarına danışmıştır. Askerlerin konuşulacağı yeri, yine istişare ile belirlemiştir. Uhut'ta savunma mı yoksa meydan harbi mi yapılacağı hususunda da arkadaşlarına danışmış ve istişare sonucunda benimsenen görüşü kabul etmiştir. Hendek Harbi'nde şehrin etrafına hendek kazma fikri yine istişare sonunda Selman-ı Farisi'den çıkmıştır. Bütün bu örnekler, Hz. Muhammed'in danışarak iş yapmaya çok önem verdiğini göstermektedir.

Hız Muhammed(s.a.v) Merhametli, Hoşgörülü ve Affedicidi

- ❖ **Merhamet:** Herhangi bir canlının zarar görmesini, cezaya çarptırılmasını istememek, her zaman insanlara acımak ve onların iyiliğini düşünmektir.
- ❖ **Hoşgörü:** İnsanın her an hata yapabilecek bir özellikte olduğu bilinciyle, yapılan hataları hoş görmektir.
- ❖ **Affedici Olmak:** Yapılan hataları hemen cezalandırma yoluna gitmemek, insanların hatalarından dönmesini beklemek demektir.

- Hz. Muhammed(s.a.v), tüm insanlar için rahmet ve merhamet kaynağı olmuştur.
- Hz. Muhammed(s.a.v), insanların hatalarını hoş görür, onların hatalarını affetme yolunu tercih ederdi.

Resulüm! Biz seni ancak alemlere Rahmet olarak gönderdik. (Enbiya Suresi 107. Ayet)

- İnsanların Peygamberimizin etrafında kısa süre içinde toplanmalarının sebebi Peygamberimizin insanlara karşı merhametli ve affedici davranmasıdır.
- Peygamberimiz, çocuklara karşı da çok merhametliydi. Torunları Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'i kucağına alır, onları okşar, severdi. Bir defasında Peygamberimizin torunlarını sevdiğini gören bir bedevi: "Ey Allah'ın Resulü, benim 15 çocuğum var, ama hiç çocuklarımı kucağıma alıp sevmedim." Dediğinde Peygamber Efendimiz: "**Merhamet etmeyene merhamet edilmez**" buyurmuştur.
- Hz. Muhammed(s.a.v) merhametli olduğu gibi aynı zamanda affedicidi. Çocukluğundan itibaren Peygamberimizin yanında yetişen Enes b. Malik(r.a) bir kere bile Peygamberimizden azar işitmediğini söylemiştir.

Sevgili Peygamberimizin küçük oğlu İbrahim, sütannesinin yanında yaşıyordu. İbrahim bir buçuk yaşındayken hastalanmıştı. Sütanesi, Peygamberimize haber gönderdi. Hz. Peygamber, yanına bazı arkadaşlarını alarak yola koyuldu. Oğlu İbrahim'in yanına geldi. İbrahim ağır hastaydı. Onun hasta bedenini üzüntü içerisinde süzdü ve kucağına aldı. Son nefeslerini veren İbrahim'in acısına dayanamadı. Gözlerinden yaşlar akmaya başladı. Hem ağlıyor, hem İbrahim'i bağrına basıyor, kokluyor ve öpüyordu. Peygamberimizin yanında bulunan arkadaşları bu duruma çok şaşırılmışlardı. "Siz de mi ağlıyorsunuz?" diye sordular. Sevgili Peygamberimiz şaşkınlık içinde kendisine bakan arkadaşlarına dönerek şöyle dedi: "**Göz yaşarır, yürek sızlar. Ancak biz Rabbi'mizin hoşuna gitmeyen bir söz söylemeyiz. Bil ki ey İbrahim! Senin ayrılığına dayanamıyoruz.**"

Hz. Muhammed(s.a.v), Çalışmayı Sever ve Zamanını İyi Değerlendirirdi.

- Dinimiz her alanda çalışmayı emretmiş, ancak çalışanların dünya ve ahiretini kazanacağını beyan etmiştir.
- Hz. Muhammed(s.a.v) de diğer Peygamberler gibi çalışarak geçimini sağlamış ve çalışmayı teşvik etmiştir.

"Hiç kimse kendi emeği ile kazandığından dahahayırlı bir lokma yememiştir." (Hadis)

- İnsanın ömrü ve imkanları sınırlıdır. Bu nedenle zamanını iyi planlamak, başarının en önemli gereklerindedir.

Hiz. Muhammed gençlik yıllarının çoğunu amcası Ebu Talib'in yanında ticaretle uğraşarak geçirmiştir. Hiz. Hatice'nin kervanının başına geçmiş, onunla ticari ortaklık yürütmüştür. Onun bütün bu faaliyetleri, geçimini temin etmek içindir.

- Hz. Peygamber yapılan çalışmanın düzgün ve sağlam olmasına önem vermiştir. Bu konuyla ilgili şöyle buyurmuştur: "Sizden biriniz bir iş yaptığı zaman, onu en güzel şekilde yapsın."
- Kur'an-ı Kerim'de çalışma teşvik edilmiş, tembellik kınanmış ve zamanın boşa geçirilmemesi istenmiştir. Nitekim İnşirâh suresinin 7. ayetinde şöyle buyrulmuştur: "Bir işi bitirdiğin zaman hemen başka bir işe koyul."
- Hz. Muhammed, zamanın insan için önemli bir değer olduğunu kabul etmiştir. Bu nedenle zamanını en iyi şekilde değerlendirmiş ve Müslümanların da değerlendirmesini istemiştir. Hz. Peygamber, "İnsanlar iki nimetin değerini bilmezler. Bunlardan biri sağlık diğeri boş vaktır."

Hiz. Muhammed(s.a.v) Sabırlı ve Cesaretliydi.

Sabır: Üzüntü, sıkıntı ve acılara karşı direnme göstermektir.

- Hz. Muhammed küçük yaşta yetim ve öksüz kalmış, ilerleyen yaşlarda çeşitli sıkıntılar ve zorluklar yaşamıştır. Ancak yaşadığı zorluklara hep sabırla yaklaşmıştır.
- Peygamberimiz sabrın önemini vurgularken: "Hiç kimseye sabırdan daha hayırlı ve iyi bir özellik verilmemiştir." Buyurmuştur.
- Kur'an-ı Kerim'de de sabırlı insanlara Allah'ın yardım edeceği belirtilir. "Ey iman edenler, sabır ve namazla Allah'tan yardım isteyin, muhakkak ki Allah sabredenlerle beraberdir." (Bakara Suresi 153. Ayet)

- Peygamberimiz, Peygamberlik görevi boyunca başına gelen olumsuz olaylarda bile sabretmeyi bilmiş, müşriklerin kendisine ve Müslümanlara yaptıkları işkencelere "Allahım! Onlar bilmiyorlar. Sen benim kavmime hidayet nasip et!" diyerek sabırla karşılık vermiştir.
- Peygamberimiz, sabrının yanında aynı zamanda cesaretliydi. Müşriklerin onca tehditlerine boyun eğmemiş, sabır ve cesaretle dinini yaymaya devam etmiştir. Sonunda zafere ulaşan Peygamberimiz ve Müslümanlar olmuştur. Allah Kur'an'da bu durumu şöyle ifade eder: "Andolsun ki senden evvel de peygamberleri yalanlanmışlardı. Fakat yalanlandıkları ve eziyete uğradıkları şeylere karşı sabretmişlerdir. Nihayet onlara bizim yardımımız gelip yetişti..."

Müşrikler Peygamberimizin İslamiyeti yaymasını engelleyemeyeceklerini anlayınca Peygamberimizin amcası Ebu Talib'e gittiler. Ebu Talib'e: "Yeğenine söyle, ona Mekke'nin en güzel kadını verelim. Hükümdarlık verelim, Kâbe'nin anahtarlarını verelim. Onu altına boğalım. Yeter ki İslamı aymaktan vazgeçsin." Diyerek Peygamberimize reddi zor bir teklifle geldiler. Peygamberimiz amcasından bu teklifleri dinledikten sonra tüm cesaretiyle: "Vallahi ey amca! Güneşi sağ elime, ayı sol elime verseler ben bu davamdan vazgeçmem." Diyerek dini yaymadaki kararlılığını dile getirmiştir.

Hiz. Muhammed(s.a.v) Hakkı Gözetirdi.

- Hz. Muhammed(s.a.v) hayatı boyunca hak ve adaletten ayrılmamıştır. Kendisine Peygamberlik gelmeden önce Mekke'de haksızlığa uğrayanların haklarını savunmak için kurulan "Hilful Fudul" (Erdemliler Topluluğu) na üye olmuş, Peygamberliği döneminde de "şimdi olsa yine üye olurum." Buyurmuştur.
- Hz. Muhammed, yaşamında daima adaleti ilke edinmiştir. Hakkı gözetirken, adaleti uygularken insanlar arasında fark gözetmemiştir. O, ilahi emirler doğrultusunda hareket etmiştir.

"Güçsüzün, incindiği ve hakkını alamadığı bir toplum yücelemez." (Hadis-i Şerif)

"Yer ve gökler adaletle ayakta durmaktadır." (Hadis-i Şerif)

H.z. Muhammed(s.a.v) Doğayı ve Hayvanları Severdi.

- Doğanın ve hayvanların korunması başta insan olmak üzere bütün canlılar için gereklidir. Bu nedenle Peygamberimiz doğanın ve hayvanların korunmasını, çevrenin temiz tutulmasını istemiştir.
- H.z. Peygamber hayvanları ve doğayı severdi. Hayvanların aç bırakılmamasını, ağır yük yüklenmemesini söylediler.

“Bir kimse ağaç diker de bunun meyvesinden insan, hayvan veya kuş yerse, yenen şey onun için bir sadaka yerine geçer.”

“Her can taşıyan varlığa yapılan iyilikte sevap vardır.”

“Haksız yere bir kuş veya daha küçük bir hayvan öldüren insana Allah onun hesabını mutlaka soracaktır.”

- H.z. Peygamber hicretin sekizinci yılı Mekke'nin Fethi'ne giderken bir vadide, Müslim Müsakat 10 yolun kenarında yeni doğmuş yavrularını emziren bir köpek gördü. Bir sahabeyi çağırıp köpeğin ve yavrularının rahatsız edilmemesini sağlamak üzere ordu geçinceye kadar orada nöbet tutmasını emretti.

İsmail ÇETİN

Bozdoğan Amasya Köyü Üzeyir Emre Ortaokulu Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni